

Monitor Investeren in de toekomst

Als bijlage bij de Staat van de Volkshuisvesting 2017 verscheen de [Monitor Investeren in de toekomst](#) (april 2017). Deze monitor gaat over ouderen en langer zelfstandig wonen.

Het is niet de eerste keer dat dit onderwerp door het Rijk wordt gemonitord. Maar dat gebeurde eerder onder de titel Monitor investeren voor de toekomst (2003-2014). Het is gissen waarom de titel is veranderd. In ieder geval hebben nu andere auteurs een nieuwe methodiek ontwikkeld. Het Rijk heeft de nieuwe methode laten maken, omdat de resultaten van eerdere monitors onvoldoende aansloten op de lokale beleidspraktijk. De begrippen ‘verzorgd wonen’ en ‘nultredenwoningen’ waren onvoldoende concreet en speciaal voor ouderen bedoelde complexen konden minder goed worden verhuurd of verkocht dan verwacht. Dat maakt nieuwsgierig naar de nieuwe uitwerking. We gaan eerst in op de methodiek en vervolgens op de uitkomsten.

Methodiek

De oude Monitor Investeren voor de toekomst berekende de omvang van de voor ouderen geschikte voorraad en de vraag hiernaar op basis van het WoON, een uitgebreide vragenlijst die periodiek onder een steekproef van huishoudens wordt uitgezet. In de nieuwe monitor wordt de geschiktheid van de woningvoorraad afgeleid uit de Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG). De vraag wordt afgeleid uit de Woonzorgwijzer. Voor bevolkingsontwikkeling en verhuisbewegingen worden CBS-cijfers gebruikt. Daarnaast wordt voor woonpatronen in de loop van de tijd het WoON gebruikt.

Geschikte woningen

Een (voor ouderen) geschikte woning is toe- en doorgankelijk zonder trappen te hoeven lopen. Dat kan je niet direct uit de BAG halen. Sterker nog, in de BAG is niet eens vastgelegd of het gaat om een eengezins- of meergezinswoning, het is niet bekend op welke verdieping een appartement ligt, laat staan of je er met een lift kunt komen. Door aannames op basis van aantal adressen per object, bouwjaar, oppervlakte en combinatie van functies in een object schatten de onderzoekers de omvang van de geschikte voorraad in. Vroeger kon je bij het CBS nog terecht voor allerlei combinaties van gegevens over de woningvoorraad, maar nu is het behelpen.

Ouderen met behoefte aan zorg

In de Woonzorgwijzer wordt op basis van een regressieanalyse op postcodeniveau ingeschat waar mensen met allerlei soorten beperkingen vermoedelijk wonen. In de Woonzorgwijzer wordt de kans op het voorkomen van beperkingen berekend op basis van beschikbare registraties inzake persoons- en huishoudenskenmerken en omgevingskenmerken. Afhankelijk van de soort beperking worden specifieke eisen aan een woning gesteld. Een creatieve benadering, maar niet gebaseerd op de feitelijke situatie.

Inhoud

De oude methode resulteerde in een tekort van 84.000 geschikte woningen in 2012, waarvan 40.000 woningen voor 'verzorgd wonen'. Daarna is de extramuralisering verder doorgezet, maar is ook het aantal geschikte woningen toegenomen. Daardoor is het tekort in 2014 gelijk gebleven. Uit het rapport uit 2017 blijkt dat de knelpunten (ouderen met een grote kans op beperkingen in ongeschikte woningen) sinds 2003 in omvang ongeveer gelijk zijn gebleven. Het gaat om ongeveer 40.000 huishoudens. En die wonen vooral in oudere huurappartementen in de stedelijke gebieden en gelden vooral voor de lagere welvaartsgroepen.

Het valt dus allemaal wel mee. Natuurlijk is het belangrijk om woningen toegankelijk en geschikt te maken. Het aantal ouderen neemt immers flink toe. Maar, zo wordt halverwege het rapport gesteld:

“De meeste Nederlanders - ouderen voorop - zijn tevreden over de huidige woning en woonomgeving. Dit geldt voor een groot deel ook voor ouderen die niet in een nul-tredenwoning wonen. Er is geen brede consensus over welk type woning voor welke senior geschikt is. Zelfs bij iets als traplopen zegt de ene deskundige dat de beweging die traplopen met zich meebrengt goed is voor de vitaliteit, terwijl de andere zal wijzen op de kans op vallen met alle gevolgen van dien. Maar ook de laatste zal het er mee eens zijn dat als de betreffende oudere niet wil verhuizen, men hem of haar ook niet kan dwingen.”

Je vraagt je na lezing van het rapport af, of de resultaten van de nieuwe monitor wel voldoende aansluiten op de lokale beleidspraktijk. Want daar was het toch om begonnen. Moet je om het gat tussen zelfstandig wonen en het verpleeghuis te dichten nou wel of geen specifieke woonvormen realiseren? Of ligt de oplossing meer in de wijze van ondersteuning en zorgverlening?

VNG, 9 augustus 2017